

Alþingi
Erindi nr. P 140/1767
komudagur 16.4.2012

Alþingi - Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 16. apríl 2012
UST20120300068

Efni: Umsögn um þingskjal 712 - 466. mál

Með tölvubréfi dagsettu 7. mars 2012 fékk Umhverfisstofnun til umsagnar ofangreint frumvarp til breytinga á lögum nr. 64/1994 um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum. Miðast frumvarpið við að færa selveiðar undir lögin, sem ekki hefur verið fram að þessu. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að settar verði skýrar reglur um verndarstöðu sela. Stofnunin hefur hins vegar nokkrar athugasemdir við efni frumvarpsins.

Athugasemdir við 3. grein

Umhverfisstofnun bendir á að efni 17. gr. b. eins og hún er lögð fram standi í litlu samhengi við efni núgildandi 17. gr. eða 17. gr. a. eins og þær eru í dag. Stofnunin veltir því upp hvort betur kynni að fara á því að nýrri grein yrði bætt við lögin á eftir 16. gr. og verði þá 16. gr. a. um seli.

Það er jafnframt skoðun stofnunarinnar að skoða verði sérstaklega ákvæði um griðarsvæði eða friðlönd fyrir seli og leitast við að samræma þau ákvæðum annarra laga um friðlýsingar svæða, einkum og sér í lagi laga um náttúruvernd nr. 44/1999 þar sem fjallað er um friðlýst svæði. Í Hvítbók um náttúruvernd sem unnin var af nefnd á vegum umhverfisráðuneytisins og gefin út í fyrra er gert ráð fyrir því að friðlýsingarflokkar á Íslandi verði endurskoðaðir og aðlagðir alþjóðlegu flokkunarkerfi IUCN. Í ljósi þessa telur Umhverfisstofnun heppilegra að kveðið sé á um friðun tiltekinn svæða, t.a.m. búsvæða einstakra dýrastofna, á einum stað í löggjöf og telur að heppilegra sé að koma slíkum ákvæðum fyrir í lögum um náttúruvernd. Því telur stofnunin að fella beri úr fyrirliggjandi frumvarpi allar tilvísanir til sérstakra griðarsvæða. Stofnunin gerir sérstaka athugasemd við að hugtakið griðarsvæði er ekki skilgreint í frumvarpinu. Við friðun þarf að skilgreina hvaða reglur eigi að gilda um viðkomandi svæði og skilgreina með hnitum hvaða svæði nýtur verndar til að tryggja skýrleika og grundvöll eftirfylgni. Þegar búsvæði fugla eru friðlýst er það gert með sérstakri auglýsingu þar sem hnit eru tilgreind sbr. Auglýsingu um búsvæðavernd Skerjafjarðar innan bæjarmarka Gardabæjar, nr. 878/2009. Einnig má benda á auglýsingu um friðlýsingu kúluskíts, vaxtarforms grænþörungsins vatnaskúfs (*Aegagropila linnaei*), nr. 523/2006. Stofnunin telur þá aðferð sem þar er beitt í þágu friðlýsingar tegundar og vaxtarstaða hennar ekki fullnægjandi fyrir tegundir villtra dýra þar sem sú aðferð tekur ekki mið af hreyfanleika dýra. Þessu til viðbótar bendir stofnunin á að fyrir í lögum nr. 64/1994 er ákvæði í 18. gr. sem heimilar ráðherra sértæka friðun og mætti beita um seli eftir að frumvarp þetta yrði samþykkt.

Verði hins vegar niðurstaðan sú að gera ráð fyrir slíkum griðarsvæðum í lögum um vernd friðun og veiðar á villtum fuglum og spendýrum telur stofnunin rétt að breyta frumvarpinu í þá veru að hafa eigi samráð við Umhverfisstofnun vegna ákvörðunar um sérstök griðarsvæði fyrir seli, auk Náttúrufræðistofnunar Íslands, Bændasamtaka Íslands og landeigendur eins og ráð er fyrir gert. Umhverfisstofnun fer hvoru tveggja með umsjón friðlýstra svæða samkvæmt náttúruverndarlögum sem og umsýslu með öllum veiðum samkvæmt lögum þessum. Því er ástæða til þess að stofnunin sé hluti af þessu samráðsferli enda verður frumvarpið ekki skilið öðru vísi en svo að færa eigi stjórn veiða á sel til Umhverfisstofnunar þar sem ekki eru lagðar

til breytingar á 3. mgr. 3. gr. né 11. gr. laganna en sú síðarnefnda áskilur að allir sem stundi veiðar á villtum dýrum afli sér veiðikorts sem Umhverfisstofnun gefur út.

Umhverfisstofnun telur að skýra þurfi nánar að veiðar í **grennd** við látur séu óheimilar. Orðið grennd er afar óskýrt og ekki nægilega leiðbeinandi að mati stofnunarinnar. Þá er jafnframt hægt að túlka ákvæðið svo að heimilt sé að veiða í látrum en ekki í nágrenni þeirra. Stofnunin leggur því til að ákvæðið verði samræmt við ákvæði þess efnis að óheimilt sé að hleypa af skoti innan ákveðinnar fjarlægðar frá fuglabjörgum og æðarvörpum og setja þannig ákveðinn metrafjölda í stað orðsins grennd. Til samræmis við það orðalag sem er að finna í ákvæði um skotveiðar í og við fuglabjörg mætti orða ákvæðið svo, hugsanlega þó með breyttum fjarlægðamörkum: „*Enn fremur er óheimilt að hleypa af skoti á landi nær sellátrum en 200 m og á sjó nær en 500 m.*“ Þá telur stofnunin að síðustu setningu greinarinnar ætti að orða sem hér segir: „*Veiðar á öðrum selum en landsel og útsel eru óheimilar.*“ Eigi að nota hugtakið farselur, með vísan í eldri löggiöf, þarf að mati stofnunarinnar að skýra það nánar. Einnig þarf að mati stofnunarinnar að tilgreina rostung sérstaklega í ákvæðinu ef lagt er til að veiðar á honum verði óheimilar, sem stofnunin telur raunar skynsamlegt. Í ljósi þess að rostungur er ekki selur, heldur fellur undir ættina Odobenidae og er eina tegundin af þeirri ætt, telur stofnunin að vísan til farsela eða til annara sela en landsels og útsels í lögnum tryggi ekki nægjanlega að veiðar á rostung falli þar undir.

Athugasemdir við 4. grein

Umhverfisstofnun telur ekki rétt að tilskipun um veiðar á Íslandi frá 20. júní 1849 sé felld úr gildi í heild sinni með samþykki þessa frumvarps. Í tilskipuninni eru ekki eingöngu ákvæði um seli og veiðar á sel heldur einnig önnur atriði er varða veiðar sem hugsanlega væri afar óheppilegt að fella út. Ekki verður lagt á það nánara mat í þessari umsögn hvaða áhrif slík niðurfelling kynni að hafa en áður en tilskipunin er felld úr gildi í heild sinni þyrfti að kanna hvort ákvæði hennar hafi verið tekin upp í öðrum lögum og hvaða áhrif niðurfellingin hefur á regluverk um veiðar. Að mati stofnunarinnar kallar frumvarp þetta aðeins á að felldar verði úr gildi 9. og 10. gr. tilskipunarinnar.

Aðrar athugasemdir

Umhverfisstofnun bendir á að ef frumvarp þetta verður að lögum er með vísan til 9. gr. laga nr. 64/1994 verið að banna allar aðrar veiðar en skotveiði á sel. Í 4. tl. 9. gr. er hins vegar að finna ákvæði þar sem gert er ráð fyrir veiðum á selkópum í net. Umhverfisstofnun telur rétt að taka ákvæði 9. gr. til sérstakrar skoðunar við vinnslu frumvarpsins, þá einkum með tilliti til þess hvort ástæða er til að heimila sérstaklega netaveiðar á sel. Mögulegt er veiðar á sel með bareflum sem geti talist til hefðbundinna veiða á einhverjum svæðum og leggur stofnunin til að ekki verði gert ráð fyrir slíkum möguleika í breyttum lögum.

Umhverfisstofnun telur ástæðu til þess að gert sé ráð fyrir því að þeir sem skjóta ætla sel þurfi að gera það með rifflum af tiltekinni stærð og hafi skotvopnaleyfi (B-flokk). Sambærileg ákvæði um hreindýraveiðar má finna í 1. tölulið 13. mgr. 14. gr. laga nr. 64/1994 annars vegar og síðan í 11. gr. reglugerðar um stjórn hreindýraveiða nr. 486/2003. Meta þarf sérstaklega hver er viðeigandi kúlu- og riffilstærð þegar um selveiði er að ræða.

Umhverfisstofnun vekur athygli á því að í greinargerð frumvarpsins er vísað til þess að veiðar á sel geti talist til hlunninda. Þau ákvæði sem lagt er til að tekin verði upp virðast hins vegar einungis miða við að farið sé með veiðar á sel sem almennar veiðar. Sérstaða

hlunnindaveiðanna í nógildandi löggjöf miðast einkum við að friðunarákvæði nógildandi laga taka ekki til hlunnindaveiða. Bent er á að ef til stendur að veita hefðbundnum hlunnindaveiðum á sel einhverja slíka sérstaka stöðu þarf að setja slík ákvæði í lögin, þá helst með sérstakri málsgrein í 20. gr. þar sem fjallað er um aðrar hlunnindaveiðar. Í ljósi orðalags í greinargerð telur stofnunin í það minnsta að rétt sé að leitast við að skýra vilja löggjafans um hvort selveiðar falli alfarið undir almennar veiðar eða geti einnig verið hlunnindaveiðar.

Umhverfisstofnun bendir á að með breytingunni sem gert er ráð fyrir í frumvarpinu má líta svo á að málefni sela verði færð frá sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti til umhverfisráðuneytis og rannsóknarskylda á selastofninum alfarið til Náttúrufræðistofnunar Íslands. Þann 29. ágúst 2010 gerði sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra samning við Selasetur Íslands um rannsóknir á selastofninum. Umhverfisstofnun bendir á að ekki er sérsök lagastoð fyrir rekstri Selasetursins og ekki er formlegt samband sem Umhverfisstofnun er kunnugt um á milli þess og Náttúrufræðistofnunar. Því telur Umhverfisstofnun að rannsóknarhlutverkið þurfi að skýra frekar með hliðsjón af þessu.

Umhverfisstofnun að sú breyting sem hér er lögð til og felur í sér að fela stofnuninni veiðistjórnun á sel hefur óhjákvæmilega í för með sér kostnað fyrir Umhverfisstofnun sem gera verður ráð fyrir ef frumvarpið verður samþykkt. Snýr sá kostnaður fyrst og fremst að því að breyta gagnagrunnum veiðikorta og veiðiskýrslna sem veiðikorthöfum ber að skila árlega. Á núverandi veiðikortum kemur fram hvaða tegundir veiðimanni er heimilt að veiða (fuglar, hreindýr, refur og minkur). Gera þyrfti ráð fyrir sérstöku leyfi til að veiða sel á kortinu og Umhverfisstofnun þarf að taka saman upplýsingar um veiðar á sel sem er viðbót við núverandi verkefni og þarf að gera ráð fyrir kostnaði því samfara, en ekki verður lagt mat á það hér hver sá kostnaður er. Er því nauðsynlegt að formlegt kostnaðarmat fari fram á frumvarpinu.

Virðingarfyllt

Sigrún Ágústsdóttir